

V Bruselu dne 26.8.2020
COM(2020) 285 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Plnění závazků EU v oblasti zabezpečování potravin a výživy:

čtvrtá dvouletá zpráva

{SWD(2020) 85 final}

1. ÚVOD

Toto je čtvrtá zpráva vyzdvihující pokrok, jehož EU a její členské státy dosáhly při plnění svých společných politických závazků v oblasti zabezpečení potravin a výživy¹. Ke zprávě je připojen pracovní dokument útvarů Komise, který obsahuje další informace o analýze a případových studiích.

Zpráva se zaměřuje na hlavní aspekty vývoje politiky, analýzu finančních trendů při vyplácení finančních prostředků² a hodnocení priorit politiky. Vyzdvihuje také výsledky a pokrok dosažený EU a jejími členskými státy ve dvou oblastech tematického zaměření, jež vytyčila Rada v roce 2018: i) posílení postavení žen v oblasti zabezpečení potravin a výživy a ii) vytváření pracovních příležitostí ve venkovských oblastech. V závěru zdůrazňuje důležitost osmi směrů politiky.

Ve zprávě jsou uvedeny příklady, jak EU a členské státy zintenzivnily svá opatření v oblasti zabezpečení potravin a výživy a udržitelného zemědělství.

2. VÝVOJ CELOSVĚTOVÝCH A EVROPSKÝCH POLITIK

Po desetiletích poklesu jsou hlad a podvýživa od roku 2015 opět na vzestupu. Podle odhadů v roce 2018 podvýživou trpělo více než 821 milionů lidí.³ A sečteme-li výskyt mírného a závažného nedostatku potravin, odhaduje se, že 26,4 % světové populace (přibližně 2 miliardy lidí) trpí nedostatkem potravin a více než 135 milionů lidí v 55 zemích zakusilo akutní hlad a potřebují naléhavou pomoc v oblasti potravin, výživy a živobytí.⁴ Tento nárůst je z velké části způsoben konflikty, přírodními katastrofami a změnou klimatu. Budou-li dosavadní trendy pokračovat, ohrozilo by to dosažení nejen druhého cíle udržitelného rozvoje (vymýcení hladu), ale všech cílů udržitelného rozvoje pro období do roku 2030.

Rada EU v roce 2018 vyjádřila znepokojení nad zabezpečením potravin a výživy v celém světě v reakci na již tak alarmující údaje a po nejnovějších zprávách o plnění závazků vyplývajících z politiky EU v oblasti zabezpečování potravin a výživy a o akčním plánu Komise v oblasti výživy.⁵ Rada vyzvala Komisi, aby zachovala a zintenzivnila své úsilí s cílem dosáhnout cíle udržitelného rozvoje 2, a zvrátit tak současné trendy.

Ve vykazovaném období EU a její členské státy významně přispěly k lepšímu zabezpečení potravin v celosvětovém měřítku prostřednictvím široké škály svého financování, prosazování a podpory klíčových otázek správy.

V roce 2018 se EU a její členské státy zaměřily na provádění Evropského konsensu o rozvoji z června 2017⁶. Konsensus stanoví společný přístup k politice v oblasti mezinárodní spolupráce a rozvoje a způsob, jakým může vnější činnost EU přispět k úspěšnému provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. S vědomím toho, že zabezpečení potravin a výživy

¹ Rámec politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin, COM(2010) 127.

² Finanční část této zprávy a připojeného pracovního dokumentu útvarů Komise pokrývá období do konce roku 2018 včetně (z metodických důvodů a z důvodů srovnatelnosti). Získané zkušenosti zahrnují také rok 2019.

³ Stav potravin a zemědělství ve světě (2019).

⁴ Zdroje: Globální zpráva o potravinových krizích (2020) vydaná dne 21. 4. 2020.

⁵ Závěry Rady (14283/18) ze dne 26. listopadu 2018.

⁶ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf

představují důležité celosvětové problémy, určuje udržitelné zemědělství a rybolov jako klíčové hybné síly v boji proti chudobě a rostoucí nerovnosti. Vyzývá také EU a členské státy, aby vynaložily úsilí na vymýcení hladu a podvýživy ve všech jejích formách.

Na globální úrovni pokračovalo úsilí EU a členských států s cílem: i) posílit správu zabezpečení potravin a výživy, mimo jiné prostřednictvím Výboru pro celosvětové zajišťování potravin a hnutí Zlepšení stavu výživy (Scaling Up Nutrition, SUN), a ii) zasazovat se za nový celosvětový koordinační mechanismus pro ukončení potravinových krizí. Prostřednictvím své podpory Globální sítě proti potravinovým krizím EU i nadále sehrávala vedoucí úlohu a plnila svůj závazek mnohostranně usilovat o posílení provázanosti humanitární pomoci, rozvoje a míru (priorita č. 6). Tento integrovaný přístup ke krizím spojuje všechny klíčové subjekty a aktivně podporuje koordinaci a součinnost v dané oblasti. Každoroční Globální zpráva o potravinových krizích spojuje 16 vedoucích celosvětových a regionálních institucí v Informační síti pro zabezpečení potravin a je nyní všeobecně uznávána jako referenční materiál pro konsensuální analýzu potravinových krizí. V roce 2018 připravila tato globální síť konferenci „Potraviny a zemědělství v dobách krize“, která se konala na počátku roku 2019 v Bruselu.

V rámci celosvětového úsilí zaměřeného na boj proti podvýživě se EU aktivně zapojila do řešení problematiky podvýživy, zejména předcházení zpomaleného růstu u dětí. Komise přislíbila, že do konce roku 2020 mobilizuje částku 3,5 miliardy EUR na snížení počtu dětí, které trpí nedostatečným růstem, v partnerských zemích nejméně o 7 milionů do konce roku 2025. Ve svých závěrech ze dne 26. listopadu 2018 Rada uznala úsilí Komise dodržet závazky EU a mobilizovat všechna příslušná odvětví pro podporu programů v oblasti výživy na celosvětové úrovni i na úrovních partnerských zemí. Čtvrtá zpráva o pokroku při provádění *akčního plánu EU pro výživu*, zveřejněného v roce 2019,⁷ potvrdila, že investice Komise související s výživou směřují ke splnění politického závazku EU. Ve 42 partnerských zemích se výskyt nedostatečného růstu snížil z 39,2 % v roce 2012 na 34,9 % v roce 2019. Na základě stávajících trendů se odhaduje, že u 4,7 milionu dětí v těchto zemích nedojde ke zpomalení jejich růstu. Závazek přidělit 3,5 miliardy EUR do konce roku 2020 byl splněn před stanoveným termínem, v roce 2019.

V souladu s druhým akčním plánem EU pro rovnost žen a mužů pokračovalo úsilí o vypracování transformačního přístupu ke zlepšení rovnosti žen a mužů. Kriticky důležitá úloha žen v zemědělsko-potravinářských hodnotových řetězcích při řízení přírodních zdrojů a zabezpečení potravin a výživy je plně uznávána. Počet genderově citlivých pracovních smluv vzrostl z 37 % v roce 2014 na 57 % v roce 2018.⁸

Na summitu Jedna planeta v roce 2017 EU přislíbila poskytnout částku 270 milionů EUR na podporu odolnosti vůči změně klimatu a zemědělských inovací v zájmu udržitelné přeměny venkova. S finanční podporou Francie Komise zahájila iniciativu DeSIRA⁹, která má posílit propojení mezi výzkumem a inovacemi v potravinových systémech odolných vůči změně klimatu a shromažďovat poznatky na podporu politik v zemích s nízkým a středním příjmem. Iniciativa DeSIRA podporuje projekty v oblasti výzkumu a inovací v Africe, Asii a Latinské Americe a posiluje výzkumné kapacity a správu u klíčových vnitrostátních regionálních a globálních aktérů. Má tři hlavní pilíře: 1) výzkum a inovace v zemědělských a potravinových

⁷ 11850/19.

⁸ Studie o výsledcích EU v oblasti zajištění potravin a výživy a v oblasti udržitelného zemědělství 2014–2018, s. 27.

⁹ Development Smart Innovation through Research in Agriculture (Rozvoj inteligentních inovací prostřednictvím výzkumu v zemědělství).

systémech; 2) výzkumná infrastruktura vedoucí k inovacím a 3) znalosti a důkazy pro koncipování politik. Od roku 2018 bylo schváleno více než 40 projektů ve více než 31 zemích a šest členských států¹⁰ vyčlenilo pro iniciativu DeSIRA další finanční prostředky na posílení součinnosti se svými dvoustrannými a mnohostrannými portfolii výzkumu a inovací v oblasti rozvoje zemědělství a venkova.

Výzkumné a inovační partnerství EU-Afrika pro zajišťování potravin a výživy a udržitelného zemědělství provádí společně dohodnutý plán postupu EU a Africké unie (2016–2020). Do konce roku 2020 budou mobilizovány finanční prostředky řádově ve výši 190 milionů EUR z programu Horizont 2020 prostřednictvím Grantového programu Africké unie pro výzkum a prostřednictvím programu společného financování (LEAP-AGRI ERANet) z prostředků 10 členských států EU a 9 členských států Africké unie. Celkově je financováno téměř 100 projektů¹¹.

Spolupráci mezi Africkou unií a EU posílily dvě akce. V roce 2019 se ministerská konference Africká unie-EU dohodla na 10 akčních opatřeních včetně vytvoření Celoafriké sítě pro hospodářskou analýzu politik (PANAP), která má sdílet poznatky analýzy dopadů politik v zemích subsaharské Afriky. Cílem politického dialogu mezi Africkou unií a EU na vysoké úrovni v oblasti vědy, technologie a inovací, který se uskutečnil v roce 2019, je zajistit lepší využití výsledků výzkumu a promítnout tyto výsledky do výrobků a procesů, jež zvyšují produkci kvalitních potravin s přiměřenými vstupy, podpořit růst příjmů a podpořit rozvoj venkova v obou regionech.

EU a její členské státy dosáhly pokroku při posilování propojení mezi drobnými zemědělci a malými a středními podniky a při cílení jejich investic na vytváření pracovních příležitostí ve venkovských oblastech, zejména pro mladé lidi a ženy. V roce 2018 bylo přijato sdělení o alianci mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost¹², jehož cílem je vytvářet pracovní místa a podpořit udržitelný rozvoj podporující začlenění. Byla rovněž zřízena pracovní skupina pro venkovské oblasti Afriky s cílem posílit vytváření pracovních míst v zemědělství a v zemědělsko-potravinářském odvětví. Hlavními nástroji EU pro povzbuzení investic v Africe (včetně mobilizace jiných zdrojů finančních prostředků na rozvoj zemědělství) jsou plán vnějších investic a svěrenský fond pro Afriku.

Pokud jde o mnohostrannou koordinaci, Komise a pět členských států¹³ nadále působí jako členové správní rady Globální dárcovské platformy pro rozvoj venkova (GDPRD). V rámci této platformy se EU silně angažuje v činnosti pracovní skupiny globálních dárců pro půdu. EU a 28 partnerů se zavázali zvýšit koordinaci a výměnu znalostí o programech správy půdy a společně podporují řešení problematiky půdy v politických procesech. V roce 2018 přijala EU program v oblasti správy půdy¹⁴, jehož cílem je posílit investice do půdy ke zvýšení produktivity zemědělství a podpoření udržitelného rozvoje.

¹⁰ Francie, Německo, Itálie a Nizozemsko poskytly iniciativě DeSIRA určité peněžní prostředky na spolufinancování prostřednictvím svých ministerstev zahraničních věcí nebo rozvojových agentur. Španělsko a Belgie poskytly spolufinancování formou kvantifikovaného věcného plnění prostřednictvím svých rozvojových agentur.

¹¹ https://library.wur.nl/WebQuery/leap4fnssa-projects?q=*

¹² COM(2018) 643 final ze dne 12. září 2018.

¹³ Finsko, Francie, Německo, Itálie a Nizozemsko.

¹⁴ Příloha 1 ročního akčního programu na rok 2018, rozhodnutí Komise C(2018) 8063 final.

3. FINANCE A POKROK

Tento oddíl podává přehled o prostředcích na zabezpečení potravin a výživy, které vyplatila EU a její členské státy, a o nejnovějším pokroku při plnění priorit politiky.

Vyplacené prostředky¹⁵

Od roku 2012 celková oficiální rozvojová pomoc (ODA) EU a jejích členských států na zabezpečení potravin a výživy trvale rostla a v roce 2018 dosáhla 5 027 milionů EUR – tj. navýšení o 19,7 % od roku 2016. To představovalo 8,1 % z celkových toků oficiální rozvojové pomoci v roce 2018, nejvyšší úroveň od roku 2012.

Z hlediska koncepce politiky se od roku 2012 na oficiální rozvojové pomoci trvale nejvíce podílejí finanční prostředky vyplácené na úrovni členských států, jejichž podíl v roce 2018 činil 66 %. Podíl prostředků vyplacených na regionální úrovni byl v roce 2018 v porovnání s rokem 2016 stabilní, jejich objem se však roku 2012 téměř ztrojnásobil. Výdaje na globální iniciativy a na dodávky globálních veřejných statků po mírném poklesu v letech 2014 a 2016 vzrostly v roce 2018 na rekordní úroveň více než 1 miliardy EUR.

Největším příjemcem podpory na zabezpečení potravin a výživy byla v roce 2018 i nadále oblast Afriky jižně od Sahary, která obdržela přibližně polovinu všech vyplacených prostředků. Společný podíl Severní a Střední Ameriky a Jižní Ameriky na finančních prostředcích přidělených na zabezpečení potravin a výživy je od roku 2012 poměrně stabilní a pohybuje se kolem 6 %. Ačkoli podpora na zabezpečení potravin a výživy v zemích sousedství od roku 2012 roste, jejich podíl na celkových prostředcích vyplacených na zabezpečení potravin a výživy je stále malý (v průměru 6,7 % ročně).

V roce 2018 bylo podporováno množství činností, hlavně v oblasti udržitelného rozvoje zemědělství, potravinové pomoci, rozvoje venkova a základního výzkumu v oblasti výživy a zemědělství, což představovalo přibližně polovinu celkových finančních prostředků¹⁶.

Tabulka 1: Geografické rozložení pomoci vyplacené EU a jejími členskými státy na zabezpečení potravin a výživy v letech 2012, 2014, 2016 a 2018 V milionech EUR a v procentním podílu¹⁷

Zeměpisná oblast	2012	2012, v %	2014	2014, v %	2016	2016, v %	2018	2018, v %	Celkem	Celkem, v %
Afrika jižně od Sahary	1 440	42,8	1 650	45,1	2 242	53,4	2 463	49,0	7 795	48,0

¹⁵ V rámci EU a jejích členských států existují různé metody podávání zpráv. Číselné údaje, které jsou zde uvedeny, odrážejí výhradně zvláštní metodiku stanovenou pro tuto zprávu a nezahrnují toky humanitární pomoci. Údaje zahrnují orgány EU a pouze deset členských států, jež představují 91,2 % toků celkové oficiální rozvojové pomoci orgánů EU a 28 členských států v roce 2018. Podrobná metodika je uvedena v pracovním dokumentu útvarů Komise, který tvoří přílohu této zprávy. Stejně jako předchozí zpráva, i tato čtvrtá zpráva (vydaná v roce 2020) předkládá nejnovější dostupné oficiální údaje, v tomto případě za rok 2018. Tato zpráva rovněž zahrnuje menší projekty (do 100 000 EUR), což vede ke zvýšení počtu zahrnutých projektů. Avšak i bez této změny metodiky v roce 2018 došlo k výraznému nárůstu počtu projektů a vyplacených částek v porovnání s rokem 2016, z 3 462 na 3 928. Tyto menší projekty však činily pouze 2,4 % celkových prostředků na zabezpečení potravin a výživy vyplacených v roce 2018.

¹⁶ Odvětví jsou definována v souladu s odvětvovou klasifikací Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC) OECD.

¹⁷ Regiony jsou uvedeny podle regionální klasifikace Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC) OECD. Sousedství odkazuje na partnerské země evropské politiky sousedství a na několik dalších kandidátských a potenciálních kandidátských zemí. Čísla v tabulkách 1 a 2 jsou zaokrouhlená.

Asijská část Pacifiku a Oceánie	622	18,5	559	15,3	521	12,4	659	13,1	2 361	14,5
Blízký východ	12	0,3	54	1,5	40	0,9	64	1,3	169	1,0
Sousedství	98	2,9	273	7,4	312	7,4	405	8,0	1 088	6,7
Severní, Střední a Jižní Amerika	232	6,9	225	6,2	285	6,8	289	5,8	1 031	6,3
Regionální a nespecifikované	962	28,6	898	24,5	800	19,1	1 148	22,8	380	23,4
Všechny oblasti	3 366	100	3 659	100	4 200	100	5 027	100,0	16 251	100

Tabulka 2 podává celkový obrázek o pomoci na zabezpečení potravin a výživy z hlediska priorit politiky EU. Prostředky vyplacené na „*odolnost a zdroje obživy drobných zemědělců*“ (priorita č. 1) tvořily největší část celkových toků na zabezpečení potravin a výživy. Podpora pro „*mechanismy sociální ochrany v oblasti zabezpečování potravin a výživy*“ (priorita č. 4) se v porovnání s rokem 2016 mírně snížila. Naproti tomu EU a její členské státy výrazně zvýšily svou podporu pro budování odolnosti na úrovni jednotlivců a zemí (priority č. 1 a 6), na kterou přidělily 62 % čistého přírůstku od roku 2016. Celkově byl významný čistý přírůstek celkových prostředků vyplacených na zabezpečení potravin a výživy v roce 2018 způsoben tím, že bylo prováděno více programů a průměrná podpora byla vyšší.

Do programů zabezpečení potravin a výživy je ve stále větší míře začleňováno posílení postavení žen a dívek a podpora rovnosti žen a mužů. Tabulka 2 ukazuje, že tento cíl v roce 2018 tvořil významnou část (64 %) celkové podpory na zajišťování potravin a výživy (v porovnání s 53 % v roce 2016). Obdobný trend byl pozorován u environmentálních cílů, 51 % vyplacených prostředků souvisejících se zabezpečením potravin a výživy se týkalo přizpůsobení se změně klimatu a/nebo zmírňování změny klimatu. Investice do výzkumu v odvětvích souvisejících se zabezpečením potravin a výživy zůstal poměrně stabilní: 10 % v roce 2018 oproti 12 % v roce 2016. Rozvojové iniciativy na zabezpečení potravin a výživy mimoto přinesly v roce 2018 prospěch většímu počtu partnerů (130 přijímajících zemí).

Tabulka 2: Pokrok z hlediska priorit politiky¹⁸

Kritéria výkonnosti	Počet programů				Obdržená podpora, v milionech EUR				Počet zemí				
	2012	2014	2016	2018	2012	2014	2016	2018	2012	2014	2016	2018	
1. Zvýšit odolnost drobných zemědělců a zlepšit zdroje jejich obživy	1 560	1 822	1 863	4 471	2 022	2 137	2 120	2 377	108	103	108	126	
2. Podporovat účinnou správu	410	588	632	1 160	395	535	698	802	84	92	87	97	
3. Podporovat regionální zemědělství a zabezpečení potravin a výživy	98	188	228	333	151	191	226	409					
4. Posílit mechanismy sociální ochrany v oblasti zabezpečení potravin a výživy	94	102	123	124	209	133	254	238	40	40	44	48	
5. Posílit oblast výživy	278	341	455	935	467	504	638	683	63	64	71	92	
6. Zlepšit koordinaci humanitárních a rozvojových subjektů s cílem budovat odolnost	63	148	161	423	122	159	265	517	18	37	37	70	
Celkem	2 503	3 189	3 462	7 446	3 366	3 659	4 200	5 027			114	130	
Z toho...													
Výzkumné programy	149	154	463	1189	(16 %)	379	300	493	491	(10 %)	69	92	(71 %)
Genderově citlivé programy			1 879	4 251	(57 %)			2 404	3 382	(67 %)	97	114	(88 %)
hlavní cíl			155	575	(8 %)			171	168	(3 %)	51	77	(59 %)
významný cíl			1 724	3 676	(49 %)			2 233	3 214	(64 %)	97	113	(87 %)
Programy přizpůsobení se změně klimatu			1 344	2 976	(40 %)			1 826	2 407	(48 %)	95	116	(89 %)
hlavní cíl			308	691	(9 %)			342	381	(8 %)	67	93	(72 %)
významný cíl			1 036	2 285	(31 %)			1 484	2 026	(40 %)	91	100	(77 %)
Programy zmírňování změny klimatu			598	1 315	(18 %)			693	946	(19 %)	89	108	(83 %)
hlavní cíl			82	192	(3 %)			75	85	(2 %)	40	56	(43 %)
významný cíl			516	1 123	(15 %)			618	861	(17 %)	86	105	(81 %)

¹⁸ Údaje zahrnují EU a pouze deset členských států. Pro podrobnou metodiku viz pracovní dokument útvarů Komise přiložený k této zprávě.

Pokrok při plnění priorit politiky

Tento oddíl poskytuje přehled o činnostech prováděných na podporu šesti priorit politiky v oblasti zabezpečení potravin a výživy. Podrobnější informace a konkrétní příklady jsou uvedeny v připojeném pracovním dokumentu útvarů Komise.

Priorita politiky č. 1 a 6 „zvýšit odolnost drobných zemědělců a zlepšit zdroje jejich obživy“ a „zlepšit koordinaci aktérů na poli humanitární a rozvojové pomoci s cílem budovat odolnost“ jsou i nadále nejvýznamnější součástí portfolia rozvojové spolupráce EU a jejích členských států. Tato podpora se ve stále větší míře zabývá základní sociálně-ekonomickou, environmentální a bezpečnostní dynamikou, která působí v udržitelných, odolných a zdravých potravinových systémech. Rozvíjení takových potravinových systémů by mělo posílit udržitelný rozvoj venkova a předcházet potravinovým krizím. EU zintenzivnila svou podporu pro Globální síť proti potravinovým krizím, která plní zásadní úlohu při transformaci zemědělsko-potravinářských systémů se zaměřením na informace založené na konsensu, strategické investice využívající pákový efekt a koordinovaná a integrovaná opatření napříč souvislostmi mezi humanitární pomocí, rozvojem a mírem.

Priorita politiky č. 2 a 3: EU a její členské státy investovaly do *správy půdy* v přibližně 40 zemích a podstatně zvýšily *odpovědné investice do zemědělsko-potravinářských podniků*, zejména prostřednictvím iniciativ zaměřených na kombinaci udržitelných zemědělsko-potravinářských hodnotových řetězců. EU rovněž rozvíjela udržitelný rybolov a akvakulturu se zvláštním zaměřením na drobný rybolov vzhledem k jeho potenciálu přinášet hospodářský a sociální prospěch, zejména pro ženy. Kromě toho EU a její členské státy zintenzivnily svou podporu celkové správy a architektury zemědělského výzkumu a inovací a významně posílila výzkumné kapacity zaměřené na inovace v rámci zemědělských znalostních a inovačních systémů v jednotlivých zemích.

Priorita politiky č. 4: Podpora EU pro *mechanismy sociální ochrany* zůstala v roce 2018 na stejné úrovni – 237 milionů EUR. EU vypracovala soubor pokynů obsahující hlavní zásady, získané poznatky a slibné postupy na podporu programů sociální ochrany v situacích otřesů a vleklých krizí.¹⁹

V rámci **priority politiky č. 5** EU již v roce 2019 (rok před stanovenou lhůtou) splnila svůj závazek investovat do konce roku 2020 částku 3,5 miliardy EUR do oblasti *výživy* a zintenzivnila úsilí s cílem analyzovat, jak její pomoc pomáhá předcházet nedostatečnému růstu. EU a její členské státy pokračují v posilování celosvětových mechanismů správy a odpovědnosti a v řešení mnoha forem podvýživy v rámci svých programů podpory zaměřených na dosažení globálního cíle snížení počtu dětí postižených nedostatečným růstem do roku 2025.

Tabulka 3: Příklady projektů s výraznými výsledky

Priorita politiky č. 1	Nizozemsko podporuje „ <i>Projet d’Appui à la Production Agricole au Burundi (PAPAB)</i> “, kde uplatňuje přístup PIP (<i>Plan Intégré Paysan</i>). Na základě obchodního plánu zemědělského podniku mohou drobní producenti potravin lépe investovat do řízení plodnosti půdy, odolnosti zemědělských systémů, a tedy do lepšího zabezpečení potravin. Díky tomuto přístupu 37 400 domácností prokazatelně zvýšilo svou produktivitu a příjmy a 18 700 hektarů zemědělské půdy je řízeno udržitelněji. Další nizozemský program „ <i>Geodata pro</i>
-------------------------------	--

¹⁹ <https://europa.eu/capacity4dev/sp-nexus/documents>

	<i>zemědělství a vodu“ (G4AW) využívá data z umělých družic k lepšímu zajišťování potravin. Program zahrnuje 23 projektů ve 14 zemích a jeho cílem je obsáhnout 4,5 milionu drobných zemědělců do roku 2022.</i> Irsko v roce 2018 uvolnilo 13 nových a vylepšených odrůd luštěnin, obilovin, kořenů a hlíz v Malawi včetně biologicky obohacených fazolí s obsahem železa a zinku a povijnice batátové (sladkých brambor) s oranžovou dužinou bohatých na vitamin A.
Priorita politiky č. 2	Finsko provádí v Etiopii projekt „<i>Odpovědná a inovativní správa půdy</i>“ s cílem vyvinout vnitrostátní informační systém o půdním fondu, který zpracovává všechny údaje o registraci půdy a transakce v oblasti půdy (dědictví, rozvody, dary atd.). Do roku 2019 bylo zaregistrováno 14,5 milionu parcel.
Priorita politiky č. 3	Německo financovalo projekt „<i>Zemědělské technické odborné vzdělávání a odborná příprava pro ženy</i>“, regionální projekt na podporu rozvoje dovedností žen v zemědělství. Provádělo tento projekt společně s Rozvojovou agenturou Africké unie (AUDA-NEPAD) v šesti zemích: v Beninu, Burkině Faso, Ghaně, Keni, Malawi a v Togu.
Priorita politiky č. 4	Podpora systémů sociální ochrany ve 23 rozvojových zemích poskytovaná Spojeným královstvím²⁰ pomáhala chudým a zranitelným lidem budovat produktivnější a odolnější zdroje obživy. Pomáhala také vládám budovat systémy odolné vůči otřesům, a to i prostřednictvím programů zajišťující peněžní převody v zemích jako Keňa a Etiopie. Návazně na mimořádné povětrnostní jevy, jako jsou sucha a záplavy, tyto programy pomáhaly lidem zajistit dostatek potravin, snížit hlad a riziko hladomoru.
Priorita politiky č. 5	Projekt Itálie „<i>SA.NI – Zabezpečení potravin, výživy a hygieny pro společenství rovníkového pásu v Jižním Súdánu</i>“ zajistil přístup k vodě pro 1 550 lidí, jakož i odbornou přípravu na téma „Bojovnice za bezpečnou vodu“ pro 450 žen a prenatální služby pro 5 000 těhotných nebo kojících žen.
Priorita politiky č. 6	EU financovala projekt „<i>Rychlé profilování měst pro brzkou obnovu v Jemenu</i>“ zaměřený na lepší zacílení a koordinaci investic do humanitární oblasti, obnovy a rozvoje a na posílení odolnosti zúčastněných stran a postiženého obyvatelstva ve vybraných městech zasažených konfliktem.

Společné plánování

Významného pokroku bylo dosaženo v oblasti společného plánování EU a jejích členských států. Tento přístup byl přijat v 23 zemích a začal se provádět. EU na podporu tohoto procesu vypracovala nové pokyny pro společné plánování a pokyny týkající se států postižených konflikty a nestabilitou a vyspělejších rozvojových zemí se středním příjmem²¹. Byly rovněž uspořádány dvě globální akce vzájemného učení v Kambodži (v prosinci 2018) a v Ugandě (v listopadu 2019). Obě akce spojily široké spektrum zástupců z partnerských zemí, EU a zástupců z 16 členských států, kteří určili praktické kroky a nástroje k formalizaci společných přístupů a ke zvýšení vlivu, hlasu a viditelnosti EU na úrovni jednotlivých zemí.

²⁰ V období, jehož se tato zpráva týká, bylo Spojené království členem Evropské unie.

²¹ <https://europa.eu/capacity4dev/joint-programming/highlights?page=1>

Textový rámeček 1: Společné plánování EU v Bolívii

Bolívie patřila mezi první země, které zahájily společné plánování s EU, osmi členskými státy a Švýcarskem. Společná evropská strategie na roky 2017–2020 je sladěna s Vlasteneckou agendou Bolívie na období do roku 2025 a jejím plánem hospodářského a sociálního rozvoje na období 2016–2020. Společné plánování posílilo součinnost a koordinaci v řadě odvětví v rámci skupiny EU+. V oblasti zabezpečení potravin a výživy prokázalo, že pravidelný dialog a společné činnosti představují klíčové pobídky k součinnosti partnerů EU od společného plánování po společné provádění.

Textový rámeček 2: Společné plánování EU na Madagaskaru

V roce 2018 EU, Německo a Francie zahájily přípravy na společné plánování a vypracovaly společnou analýzu. Po prezidentských volbách v lednu 2019, které znamenaly první politickou změnu mocenských poměrů v zemi, malgašská vláda připravila *nouzový plán pro Madagaskar* na období 2019–2023, který měl stanovit strategii společného plánování, jejíž uskutečňování má začít v roce 2020. Partneři EU se ve stále větší míře zapojují do provádění společných programů a projektů v různých odvětvích. Díky této široké spolupráci se zlepšila synchronizace a doplňkovost zásahů – i pokud jde o podporu občanské společnosti. V oblasti zabezpečení potravin a výživy kultura *lepší spolupráce* zřetelně urychlila pokrok ve společném provádění a umožnila strukturovaný politický dialog s vládou na různých koordinačních platformách.

4. PODÁVÁNÍ ZPRÁV O VÝSLEDKÁCH

Mnohovrstevnatost problematiky zabezpečení potravin a výživy, rozmanitost projektů, různé systémy a kanály provádění, specifické cíle rozvojových politik a individuální statistické postupy členských států, to vše komplikuje podávání zpráv o standardních agregovaných ukazatelích, jež prokazují dopad v dané oblasti. EU a její členské státy však zintenzivňují své úsilí o harmonizaci za účelem podávání zpráv Eurostatu a zpráv o plnění cílů udržitelného rozvoje²².

Tabulka 4 uvádí kvantifikované výsledky týkající se několika vybraných témat, a sice pomoci lidem trpícím nedostatkem potravin, výživy, udržitelného řízení zemědělství a ekosystému pastvin a podpory drobných zemědělců s cílem zvýšit udržitelnou produkci a zlepšit přístup na trhy, k půdě a financím. Při provádění jakýchkoli srovnání je však třeba postupovat velmi obezřetně, neboť metody výpočtů se mohou v různých zemích lišit a tabulka neposkytuje úplný obraz o úsilí vynaloženém v každé oblasti, ale pouze to, co bylo zachyceno pomocí dostupných nástrojů.

Tabulka 4: Výstupy a dopad v dané oblasti

Rakousko	V letech 2017–2018 bylo 1 327 983 drobných zemědělců dotčeno opatřeními financovanými rakouskou rozvojovou agenturou, která jsou zaměřena na zvýšení udržitelné zemědělské produkce a/nebo zlepšení
----------	---

²² Byly zavedeny iniciativami OSN s názvem Global Compact a Global Reporting.

	přístupu k půdě a dalším přírodním zdrojům, k finančním službám a trhům. 399 217 z nich trpělo nedostatkem potravin.
Evropská komise (2013–2018)	17 787 000 žen v reprodukčním věku a dětí mladších pěti let mělo prospěch z programů souvisejících s výživou, přičemž 1 381 000 z nich trpělo nedostatkem potravin (2018), pomoc EU obdrželo 26 197 000 lidí trpících nedostatkem potravin, postupy udržitelného obhospodařování půdy byly zavedeny na 4 152 000 hektarech, 6 985 000 drobných zemědělců mělo prospěch z opatření podporovaných EU, jež byla zaměřena na zvýšení jejich udržitelné produkce, přístup na trhy a/nebo zajištění půdy, přičemž 828 000 z nich trpělo nedostatkem potravin (2018).
Finsko	V letech 2015–2017 dvoustranné projekty a projekty občanské společnosti poskytly podporu přibližně 3 106 000 zemědělcům, z nichž 41 % představovaly ženy, s cílem zvýšit jejich udržitelnou produkci, přístup na trhy a/nebo zajištění půdy. Spolupráce soukromého sektoru podpořila více než 2 200 000 zemědělců. 120 000 rodinám byla zajištěna bezpečná držba půdy – 64 % osvědčení o držbě pozemků obdržely manželské páry a 19 % pouze ženy. Dále bylo 3 245 400 hektarů lesů předáno do udržitelného užívání prostřednictvím dvoustranných operací, operací občanské společnosti a soukromého sektoru.
Francie	9 086 289 rodinných zemědělských podniků bylo v letech 2016–2018 podpořeno projekty financovanými rozvojovou agenturou AFD, které byly zaměřeny na zvýšení jejich konkurenceschopnosti, přizpůsobení zemědělských postupů změně klimatu a usnadnění přístupu k půdě a finančním službám. 57 621 tisíc hektarů půdy obsáhly programy ochrany biologické rozmanitosti, obnovy a udržitelného hospodaření s půdou (2016–2018). 5,4 milionu lidí trpících nedostatkem potravin mělo v letech 2017–2019 prospěch z programu potravinové pomoci ministerstva zahraničních věcí a evropských záležitostí.
Německo	178 600 žen v reprodukčním věku a 67 400 dětí v rámci dvou cílených globálních programů agentury BMZ zaměřených na „zabezpečení potravin a výživy a lepší výživy“ (součást německé iniciativy „Svět bez hladu“) v roce 2018 prokazatelně zlepšily svou výživu. Nejméně 16 000 000 lidí trpících nedostatkem potravin mělo prospěch z opatření německé vlády v oblasti zabezpečení potravin a výživy ²³ .
Nizozemsko (2019)	Pomoc obdrželo 20 100 000 podvyživených osob, z toho mělo přibližně 15 300 000 osob prokazatelně prospěch v podobě lepšího příjmu potravy, podporu obdrželo 19 200 000 rodinných zemědělských podniků drobných zemědělců, z toho 6 600 000 zvýšilo svou produktivitu a/nebo příjem a

²³ Tento počet se týká pouze projektů technické spolupráce (prováděných společnostmi GIZ). V důsledku překrývání cílových skupin zde nejsou posuzovány údaje o dopadu jiných projektů (finanční spolupráce, mnohostranné projekty).

	5 600 000 (rovněž) získalo lepší přístup na trhy, byl zlepšen stav 673 000 hektarů zemědělské půdy, z toho na 612 000 hektarech byly zavedeny ekologicky účinnější postupy a 118 000 hektarů se stalo odolnějšími vůči tlakům a otřesům, 113 000 zemědělců získalo půdu v bezpečné držbě.
Spojené království	60 300 000 dětí mladším 5 let, žen (v reprodukčním věku) a dospívajících dívek mělo prospěch z opatření souvisejících s výživou (duben 2015 – březen 2019). V roce 2018/19 mělo ministerstvo pro mezinárodní rozvoj 49 probíhajících komerčních zemědělských programů, z nichž mělo prospěch více než 22 milionů zemědělců a které udržely nebo vytvořily více než 140 000 pracovních míst.

5. TEMATICKÉ ZAMĚŘENÍ

Podle požadavku Rady z roku 2018 se tato zpráva podrobněji zaměřuje na dvě konkrétní témata: posílení postavení žen a zaměstnanost ve venkovských oblastech.

Posílení postavení žen při zabezpečení potravin a výživy

Vzhledem k závazku EU uplatňovat transformační přístup k genderové problematice podíl opatření v oblasti zabezpečení potravin a výživy, jež obsahují aspekt rovnosti žen a mužů, vzrostl z 37 % v roce 2014 na 57 % v roce 2018. Opatření EU a členských států v čím dál vyšší míře zlepšovala přístup žen k výrobním prostředkům a pracovním příležitostem, podněcovala změny v chování – např. společné rozhodování ve venkovských domácnostech, a poskytla ženám platformy k prosazování jejich práv.

V Keni, Mosambiku, Malawi a Senegalu program LANDac financovaný **Nizozemskem** podporuje přístup žen k zemědělské půdě prostřednictvím jejich zapojení do shromažďování údajů a do diskusí o správě půdy. V Malawi EU posiluje systémy správy půdy pro drobné zemědělce pořádáním kurzů o pozemkových právech žen pro místní úředníky a prostřednictvím Fóra pro pozemková práva žen pro posilování vůdčích schopností žen. **Itálie** zvýšila zapojení žen do hodnotových řetězců v Mosambiku a posílila komunitní služby v oblasti výživy žen a dětí v Afghánistánu. V Mali **EU a Německo** usnadnily ženám přístup k zavlažované půdě, a zlepšily tak jejich přístup k vyvážené a zdravé stravě.

EU a její členské státy v rámci politického dialogu s partnerskými zeměmi stále více obhajují transformační přístup k problematice rovnosti žen a mužů. EU a její členské státy například přispěly ke společné genderové analýze jako krok k navazování partnerství v různých odvětvích na Madagaskaru a posílily koordinaci mezi partnery EU při odesílání genderově citlivých zpráv o násilí na ženách v Kolumbii.

Mezi tematickými zprávami EU, jež stanoví genderově odpovědný přístup ke správě půdy, výživě a rozvoji hodnotových řetězců, byla i zpráva nazvaná *Překonávání rozdílů mezi muži a ženami skrze rozvoj zemědělsko-potravinářských hodnotových řetězců*, jež doplnila její metodiku analýzy hodnotových řetězců pro rozvoj (VCA4D) k posuzování dopadu hodnotových řetězců na sociální rozvoj, včetně rovnosti žen a mužů. V Kambodži nástroj VCA4D zdůrazňoval účast žen v činnostech akvakultury v polointenzivních výrobních systémech a systémech využívajících malé klece a jejich nedostatečné zastoupení v rozhodování o rybářské politice.

Vytváření pracovních míst na venkově

Podle sdělení o alianci mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost z roku 2018²⁴ EU a její afričtí partneři rozvíjejí pakty pro zaměstnanost a růst a ve svém společném úsilí se zaměřují na hodnotové řetězce s nejvyšším potenciálem z hlediska tvorby pracovních míst. Tam, kde je to vhodné, se pakty pro zaměstnanost a růst spojují s jinými mezinárodními iniciativami, jako je iniciativa skupiny G20 pro zaměstnanost mladých lidí ve venkovských oblastech²⁵.

Například v červenci 2019 EU sdílela svůj pakt pro zaměstnanost a růst²⁶ s ugandskou vládou s cílem povzbudit konvergenci s klíčovými prioritami určenými spolu s členskými státy, partnerskými finančními institucemi a dalšími aktéry, jakož i prostřednictvím dialogů s vládou a soukromým sektorem. Cílem paktu pro zaměstnanost a růst je podporovat lesnické a zemědělské hodnotové řetězce, jež umožňují tvorbu pracovních míst, inovace, účast žen a mladých lidí ve výrobním procesu, zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se změně klimatu a doplňkovost s jinými programy.

Opatření ke zvýšení investic a zaměstnanosti financovaná EU zahrnují iniciativu AgriFI, která podporuje investice do drobných zemědělců, mikropodniků a malých a středních podniků prostřednictvím smíšeného financování. Aby napomohla rozvoji zemědělských hodnotových řetězců, využívá EU příležitosti nabízené místními, regionálními a světovými trhy a používá metodiku VCA4D pro posuzování dopadu hodnotových řetězců na tvorbu pracovních míst například v Zambii (vejce a akvakultura), Hondurasu (káva), Sieře Leone (palmový olej), Tanzanii (káva), Guinei Bissau (mango a limetky), Burundi (banány) a v Beninu (ananas)²⁷.

Textový rámeček 3: Podpora tvorby pracovních míst v Sieře Leone

Německo podporuje „Program podpory zaměstnanosti III“ ke zvyšování počtu pracovních míst v hodnotových řetězcích kaka, kávy, rýže a zeleniny. Součástí programu je práce s mikropodniky, malými a středními podniky a mladými lidmi zaměřená na zvyšování dovedností, se silným prvkem mentorství a koučování, s cílem zvýšit samostatnou výdělečnou činnost a placenou zaměstnanost. V letech 2016–2019 tento program podpořil 1 200 podniků a poskytl odbornou přípravu 36 000 mladých lidí, vytvořil více než 9 000 nových pracovních míst a příležitostí pro samostatnou výdělečnou činnost. Do roku 2019 z něho mělo prospěch více než 250 000 lidí.

²⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-africa-europe-jobs-alliance-communication-643_en.pdf

²⁵ <https://www.consilium.europa.eu/media/23551/2017-g20-rural-youth-employment-en.pdf>

²⁶ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/68138/eu-jobs-and-growth-compact-uganda-supporting-job-creation-and-economic-growth_tk

²⁷ Studie o analýze hodnotových řetězců v období 2016–2020: <https://europa.eu/capacity4dev/value-chain-analysis-for-development-vca4d->

Textový rámeček 4: Spolupráce s partnerskými zeměmi s cílem podpořit tvorbu pracovních míst a dosáhnout míru, bezpečnosti a rozvoje v oblasti Sahelu

V regionu Sahelu a Čadského jezera nouzový svěřenský fond EU pro Afriku v letech 2018–2019 vytvořil více než 27 500 pracovních míst, pomohl 129 000 lidem vyvíjet výdělečnou činnost a umožnil 50 000 lidí absolvovat odbornou přípravu a/nebo rozvoj dovedností. Podpora EU je klíčová pro zvyšování ekonomického zapojení mladých lidí, a přispívá tak ke stabilizaci úsilí svěřenského fondu EU v daném regionu. Přibližně 700 000 mladých lidí mělo prospěch z iniciativ v oblasti tvorby pracovních míst a pracovních stáží, odborné přípravy a/nebo podpory při rozvíjení jejich dovedností.

Textový rámeček 5: Zvyšování udržitelného růstu zemědělství, zaměstnanosti a zajišťování potravin v Malawi

EU a Německo podporují program KULIMA – Vyšší příjmy a zaměstnanost ve venkovských oblastech Malawi (MIERA), který je zaměřen na zvyšování příjmů a pracovních příležitostí pro drobné zemědělce, mikropodniky a malé a střední podniky v řadě hodnotových řetězců (kasava, podzemnice olejná, sójové boby a slunečnice). Od roku 2017 více než 23 000 drobných zemědělců absolvovalo odbornou přípravu v oblasti zemědělské ekonomie, zemědělské výroby a uvádění produktů na trh a bylo podepsáno 300 smluv o poskytování marketingových služeb a dohod o smluvním hospodaření mezi vedoucími společnostmi a organizacemi zemědělců. Příjem zemědělců se zvýšil o 20 % a bylo vytvořeno 900 pracovních míst.

6. ZÁVĚR

EU a její členské státy přijaly komplexní přístup k podpoře politik a programů partnerských zemí. Společné úsilí se zaměřilo na posilování odolnosti lidí nejvíce zranitelných při potravinových krizích, posilování odpovědných investic do udržitelných potravinových systémů, zlepšování výsledků výživy, stimulaci inovací a řešení problematiky rovnosti žen a mužů a posilování postavení žen. Poznatky předložené v této zprávě a v připojeném pracovním dokumentu útvarů Komise prokazují důležitost:

- 1. Uplatňování komplexního přístupu k udržitelným potravinovým systémům podporujícím začlenění, jež umožňují bezpečné a výživné potraviny a zdravou stravu pro všechny.** To znamená zaměření na potravinové systémy jako celek, od udržitelné produkce po spotřebu, zpracování, obchod a uvádění produktů na trh, a vyvažování klimatických, zdravotních, environmentálních, ekonomických a sociálních faktorů. Tento přístup zohledňuje rovnost žen a mužů v souladu s druhým akčním plánem EU pro rovnost žen a mužů. Uznává také důležitou úlohu rybolovu a akvakultury pro zabezpečení potravin a výživy, což vyžaduje lepší správu moří, která dodržuje právní předpisy týkající se přístupu k populacím ryb, půdě a vodním zdrojům, a zvláštní důraz na výsledný prospěch pro drobné rybáře a drobné chovatele ryb.
- 2. Podporování Globální sítě proti potravinovým krizím jako klíčového přispěvatele k rozvoji udržitelných potravinových systémů založených na propojenosti humanitární pomoci, rozvoje a míru.** Tato podpora ze strany EU a jejích členských států obnáší společnou analýzu, strategické investice a koordinovanou odezvu na národní, regionální a globální úrovni. EU a její členské státy by měly pokračovat

v řešení okamžitých potřeb i základních sociálně-ekonomických, environmentálních a mírových faktorů s cílem předcházet opakujícím se potravinovým krizím.

3. **Upřednostňování mnohostranného přístupu k zabezpečení potravin a výživy a udržitelného zemědělství s cílem urychlit pokrok při plnění Agendy 2030.** Tento přístup obsahuje zejména globální, regionální, vnitrostátní a místní správní mechanismy. Tato strategie by měla zahrnovat posilování partnerství se systémem OSN (včetně agentur OSN se sídlem v Římě a Výboru pro celosvětové zajišťování potravin), výzkumnými organizacemi, globálními mnohostrannými platformami, soukromým sektorem a organizacemi občanské společnosti za účelem vypracování a uplatňování celosvětových norem.
4. **Posilování zemědělského výzkumu a inovačních systémů na vnitrostátní, regionální a globální úrovni na podporu odolnosti vůči změně klimatu.** EU a její členské státy by měly pokračovat v podpoře institucionální správní architektury a kapacit regionálních a vnitrostátních organizací pro zemědělský výzkum a měly by podněcovat k udržitelným inovacím prostřednictvím mnohostranných partnerství, jako je iniciativa DeSIRA.
5. **Zvyšování odpovědných veřejných a soukromých investic do udržitelného zemědělství, rybolovu a zemědělsko-potravinářských podniků, a to i prostřednictvím smíšené pomoci na podporu drobných zemědělců, drobných rybářů, mikropodniků a malých a středních podniků.** EU a její členské státy by měly udržet hospodářský, environmentální, sociální a rozvojový dopad jako klíčovou prioritu při podpoře soukromých investic do zemědělsko-potravinářských podniků, včetně dalších investic do genderově odpovědných, udržitelných hodnotových řetězců podporujících začlenění.
6. **Podporování uvádění produktů na místní a regionální trhy a urychlení obchodu se zemědělskými produkty mezi regiony a uvnitř regionů.** EU a její členské státy by měly i nadále podporovat dohody, jako je dohoda o africké kontinentální zóně volného obchodu, které podporují regionální integraci a které mohou pomoci vytvořit nové trhy a nová důstojná pracovní místa, zvýšit konkurenceschopnost a snížit závislost na dovozu potravin.
7. **Podporování zemědělství citlivého vůči změně klimatu, včetně agroekologie, které uznává důležitost udržitelného zemědělství při přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování změny klimatu,** jak je stanoveno v iniciativě Koronivia – společná práce v oblasti zemědělství (*Koronivia joint work on agriculture*)²⁸ a zdůrazněno v dalších příslušných závazcích. V této souvislosti by EU a její členské státy měly pomoci rozvojem zemím plnit své vnitrostátně stanovené příspěvky.
8. **Řešení podvýživy ve všech jejích podobách a zároveň se nadále zaměřovat na nejzranitelnější skupiny obyvatelstva.** EU by měla i nadále hodnotit svůj dopad na snižování počtu lidí postižených nedostatečným růstem a podávat o něm zprávy a zároveň řešit všechny formy podvýživy, jež postihují zranitelné osoby. Programy v oblasti výživy by měly rovněž přispívat k udržitelné transformaci potravinových systémů.

Tyto poznámky mohou také posloužit při přípravě summitu na téma „Výživa pro růst“ a summitu OSN o potravinových systémech v roce 2021.

²⁸ Rozhodnutí 4/CP.23.

COVID-19 a zabezpečení potravin

V době dokončování této zprávy se pandemie COVID-19 stále rozvíjela. Plné dopady nákazy COVID-19 a sociálně-ekonomické krize, kterou vyvolala, na zabezpečení potravin a výživy jsou zatím do značné míry neznámé, pokud jde o závažnost účinků uzavření států a šíření nákazy na zdroje obživy ve venkovských oblastech. První náznaky nasvědčují tomu, že dopady by mohly být podstatné a že mnoho milionů lidí ztratí své příjmy a zároveň budou vystaveni růstu cen místních i dovážených potravin v důsledku logistických problémů a v některých případech omezením vývozu (například rýže).

Riziko, že opatření přijímaná k řešení zdravotní krize by mohly výrazně zhoršit současné potravinové krize, bylo zřejmé, neboť zemědělskou produkci v některých regionech by mohl ovlivnit obtížný přístup zemědělců ke vstupům, ale i to, že musí čelit i jiným problémům (jako jsou povětrnostní extrémy, škůdci a choroby, např. saranče všežravé). Nedostatek potravin hrozí zejména zemím, které jsou postiženy vícero krizemi.

EU a její členské státy upravují svá portfolia spolupráce tak, aby na tyto hrozby reagovala. A co je důležitější, pandemie COVID-19 zvýraznila potřebu posílit přístup „jednoho zdraví“ a řešit základní příčiny růstu onemocnění vyplývající ze vzájemného působení lidí a zvířat, včetně ztráty biologické rozmanitosti, neudržitelných zemědělských postupů a uvádění nebezpečných potravin na trh a obchodování s nimi.